

ЛІТЕРАТУРА:

1. M&A Ukraine. URL: www.mergers.com.ua
2. KPMG «M&A Radar 2020: Ukraine. URL: www.home.kpmg/ua

*Котенко Олена Миколаївна,
аспірантка кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДО ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ

Цивільне право є тією сферою правового регулювання, що стосується будь-якої людини, будь-якої юридичної особи чи публічного утворення. І не тільки будь-кого, а й усіх і завжди, через те, що правове регулювання власності, договорів, відшкодування завданої шкоди та інших аспектів життя що має попит у всіх.

Але з розвитком ринкових відносин в умовах глобалізації економічних зв'язків, безумовно, виявляються закономірності економічного розвитку, які мають знайти відбиток у цивільному законодавстві.

Потреба в Кодексі – це потреба в правовій визначеності. Вважається, що Цивільний кодекс України, прийнятий у 2003 році, є кодексом, заснованим на виваженій і послідовно втіленій концепції науковців. Недоліків застосування норм цивільного кодексу щодо вказаної концепції за роки дії кодексу не виявлено. Також частих змін, як інші кодекси (Кримінальний, Податковий та ін.), Цивільний кодекс не зазнавав. Між тим постала потреба в удосконаленні правових механізмів Цивільного кодексу. Причинами цього є прийняття або внесення змін до законів, які так чи інакше стосуються цивільних правовідносин.

Ідея реформування Цивільного кодексу України була запропонована на початку 2019 року професором Інституту міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, доктором юридичних наук, професором, членом-кореспондентом НАПрН України Анатолієм Довгертом [1], а вже 17 липня 2019 року Кабінет Міністрів України прийняв постанову №650 «Про утворення робочої групи щодо рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України» та затверджено Положення про її діяльність [2].

Члени робочої групи на своїх пленарних засіданнях у 2019-2020 рр. розробили та погодили Концепцію оновлення Цивільного кодексу України.

Розробники Концепції виходять з того, що системних змін і суттєвих структурних новацій потребують усі книги чинного Цивільного кодексу.

Зміст Концепції формувався, зважаючи на беззастережну ліквідацію Господарського кодексу України. Скасування цього акта визначено передумовою подальших рекодифікаційних робіт. Вважається, що на сьогодні прийнято достатню кількість нормативних актів, які регулюють господарські відносини й Господарський кодекс є лише оболонкою. Крім того, наявність Цивільного кодексу і Господарського кодексу створює проблеми у судах щодо застосування їх норм при вирішенні справ. Адже через неточність у законодавстві одну і ту ж ситуацію можливо тлумачити по-різному та приймати різні рішення.

При ліквідації Господарського кодексу залишається господарське право як наука, господарські суди як частина судової системи [3].

При реалізації розробленої Концепції оновлення Цивільного кодексу України вдасться зберегти всі досягнення чинного Цивільного кодексу. А з іншого боку – адаптувати оновлений Цивільний кодекс до сьогоднішніх реалій, у тому числі до реалій, які диктуються сучасними європейськими підходами і рівнем цивільного і ділового обороту.

Рекодифікація Цивільного кодексу дасть відповіді на низку проблемних питань. Зокрема це загроза втручання в особисте життя фізичної особи, яке обумовлене розвитком сучасних технологій (заборона евгеніки, зміна статі, захист права на персональні дані та ін.).

Важливим результатом рекодифікації стане оновлення законодавства з охорони права інтелектуальної власності в Україні:

- відповідність положенням Угоди про асоціацію та законодавства ЄС, міжнародним договорам, учасником яких є Україна;
- узгодження норм Цивільного кодексу та спеціальних законів;
- вирішенням проблем, виявлених під час застосування законодавства.

Оновлення Цивільного законодавства з урахуванням сучасних та світових тенденцій створить в Україні належні умови для надійного захисту цивільних прав та інтересів усіх учасників цивільних правовідносин, забезпечить активний розвиток громадянського суспільства і створить сприятливі умови для інтеграції економіки нашої держави в європейську спільноту.

У результаті оновлення норми цивільного законодавства України будуть здатні більш ефективно забезпечувати досягнення тих важливих цілей правового порядку, на які спрямованні зусилля всієї європейської правової спільноти, основні з яких – досягнення єдності, чіткості та ясності цивільних правовідносин на усьому континенті.

Українське право стане не тільки відповідати сучасним реаліям, а й більш простим, зрозумілим та доступним як для громадян України, так і для громадян інших держав.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Довгерт А. Рекодифікація Цивільного кодексу України: основні чинники і передумови для старту. Право України. 2019. № 1. С. 27–41.
2. Постанова Кабінету міністрів України «Про утворення робочої групи щодо рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-utvorennya-robochoyi-grupi-shchodo-rekodifikaciyi-onovlennya-civilnogo-zakonodavstva-ukrayini-s-650-170719>.
3. Кузнецова Н. Рекодифікація Цивільного кодексу: на які зміни очікувати правовій спільноті. Юридична газета. 2021.

*Кучерявенко Вікторія Сергіївна,
аспірантка кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОБ'ЄКТИВАЦІЯ ПРЕЗУМПЦІЇ НЕВИНУВАТОСТІ В УМОВАХ РЕКОДИФІКАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Презумпція невинуватості є основоположним принципом, і водночас правом людини, елементом права на справедливий суд. Встановлення права на повагу до принципу презумпції невинуватості спрямоване на запобігання необґрунтованим звинуваченням у вчиненні протиправних діянь, забезпечення особи від настання несприятливих репутаційних та соціальних наслідків, безпідставного ствердження щодо протиправних проявів її поведінки.

В той же час, досить часто ми можемо спостерігати як в засобах масової інформації, на просторах соціальних мереж або ж будь-яких інших інформаційних джерелах, здійснюється поширення стверджувальної інформації стосовно причетності певних осіб до вчинення протиправних, кримінально-караних діянь. Що в свою чергу, обумовлює питання щодо сфери дії принципу презумпції невинуватості.

Наразі, чинне цивільне законодавство не оперує категорією «право на повагу до презумпції невинуватості». В практичній площині питання щодо сфери дії принципу презумпції невинуватості вирішується неодноманітно. Узагальнюючи аналіз матеріалів судової практики, можемо вести мову про утвердження двох підходів до трактування сфери дії принципу, зокрема вузького та широкого. Відповідно до вузького підходу, дія принципу презумпції невинуватості обмежується виключно кримінально-правовою